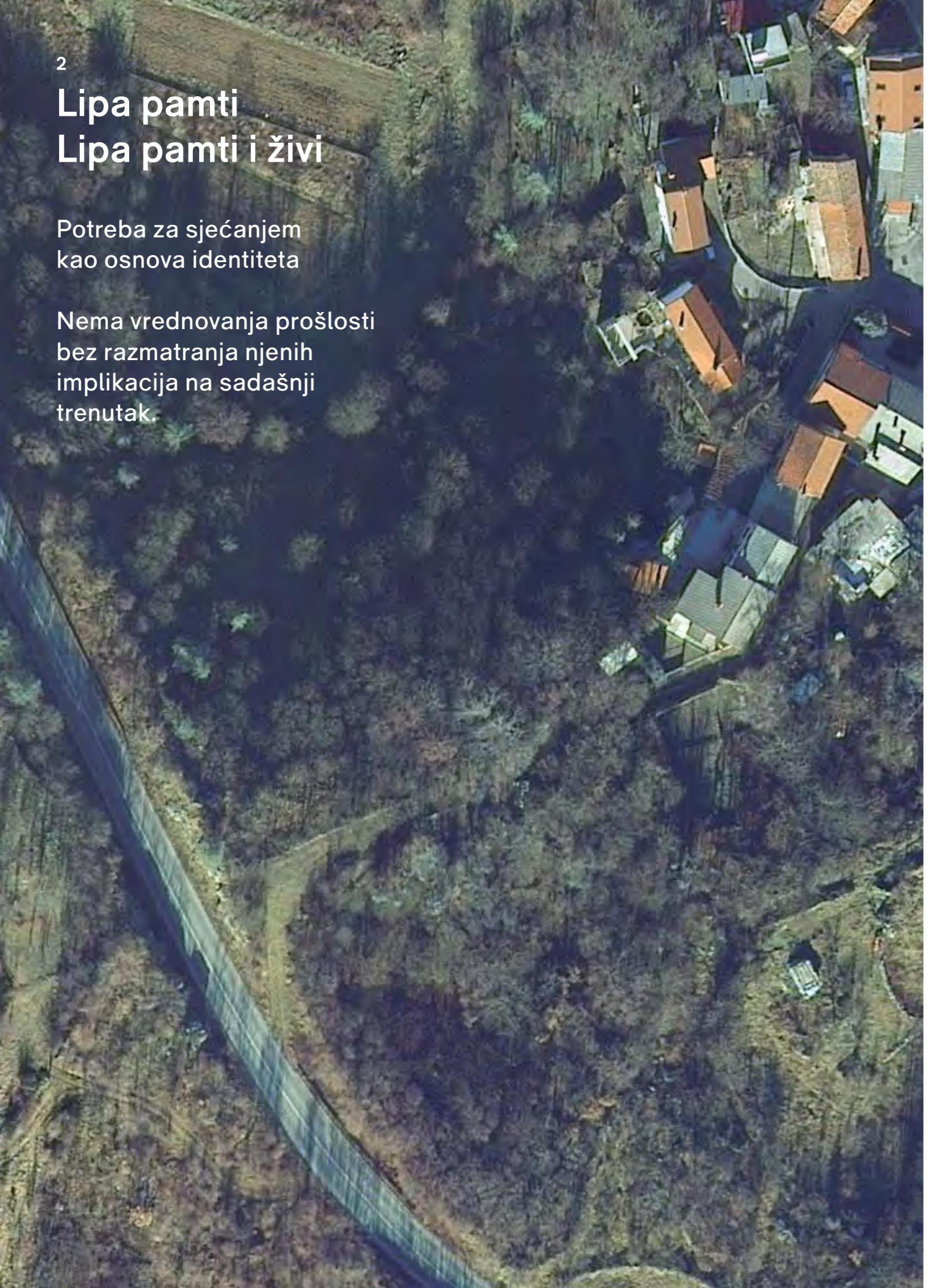

Lipa pamti Lipa pamti i živi

Potreba za sjećanjem
kao osnova identiteta

Nema vrednovanja prošlosti
bez razmatranja njenih
implikacija na sadašnji
trenutak.

Projekt obnove muzeja, uz spomen na tragičan povijesni trenutak koji ga je obilježio, mora donijeti prijeko potrebnu vitalnost i životnost u sadašnjost sela. Izravnim oblikovnim i simboličnim alatima povezuje se nekad i danas u isprepletenu cjelinu gdje jedno jedno rasvjetljuje i potkrepljuje drugo.

Oblikovanjem memorijskog prostora u maloj zajednici svjesno se biraju djelovi koje želimo ostaviti u sjećanju pa samim time i oni koje smo odlučili prepustiti zaboravu kako bi sjećanje uspostavilo smjernice identiteta. Dinamičan i selektivan fenomen sjećanja kako pojedinca tako i zajednice proveden u formi muzeja institucionalizira se kao slika današnjice, kao što je i izvorni postav govorio o svojem vremenu kroz optiku poslijeratnog razdoblja.

Slijedom tog razmišljanja, uz glavni dio dokumentacije stradanja - seriju fotografija, opseg našeg prijedloga oblikovanja sjećanja ulazi i u područje samih konzerviranih ruševina kako bi već u prvoj fazi lokalna zajednica imala vidljiv i dostupan element javnog i zajedničkog.

Osim na raspisom predloženo razgledavanje okolnih spomen mesta liburnijskog krasa, posjetitelji Lipe upućuju se, kroz dopunu osnovnog sustava signalizacije, na razgledavanje i istraživanje točnih mesta zbivanja tematiziranih u postavu, korištenjem vrlo klasičnih ali i suvremenih tehnologija. Usprkos prijedlogu proširenja zone istraživanja, s posebnom pažnjom smo željeli sačuvati svakodnevni životni kontekst mjesta od nepotrebno dramatičnih motiva.

Također, naš prijedlog želi oblikovati prošireni sustav elemenata koji osim grafičkih i vizualnih senzacija uvodi posjetitelja u bogatije osjetilmo iskustvo posredstvom taktilnosti upotrijebljenih tekstura i zvukovnih ambijenata koji bi kao cjelina stvorio polje identiteta ali koji bi svakako nastojao izbjegći institucionalni dojam, primjereno recimo muzeju u naglašeno urbanoj sredini.

Lipa pamti Lipa pamti i živi

Simboličko vraćanje života
ukida jednoznačnu simboliku
stradanja i praznine

Prostor ruševina ne bi trebao biti samo prostor stradanja, već i pokazatelj želje sela za nastavkom života (unatoč sistematskom pokušaju zatiranja, odnosno kasnije želje da se selo zamrzne u razrušenom stanju).

Predlažemo da se prostor unutar ruševina hortikultурно uredi i sanira te da upravo one budu simbolični pokazatelj želje novih generacija za nastavkom života na temeljima porušenog sela.

Lipa pamti

Lipa pamti i živi

Rekonstrukcija ruševina
kroz umetanje procesa rasta
uz zadržavanje postojećeg
konzerviranog stanja
građevine.

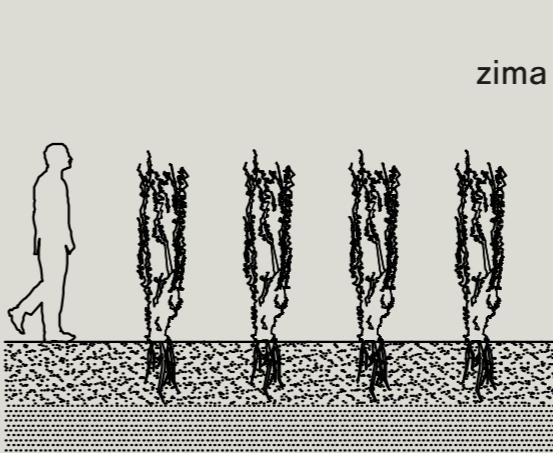
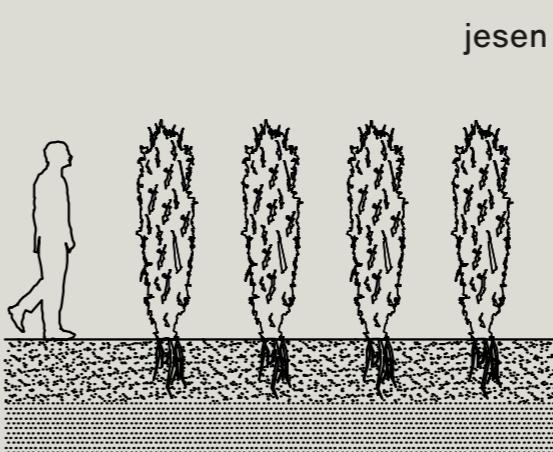
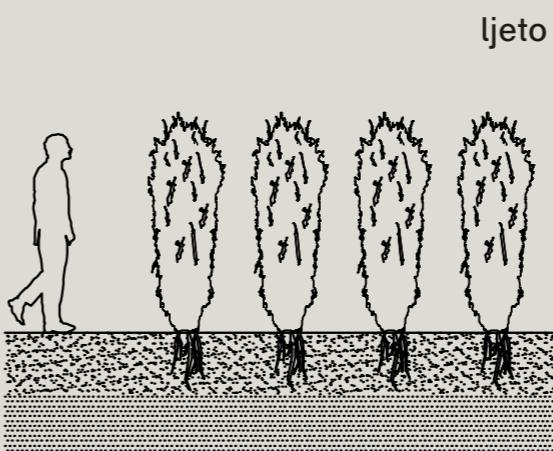
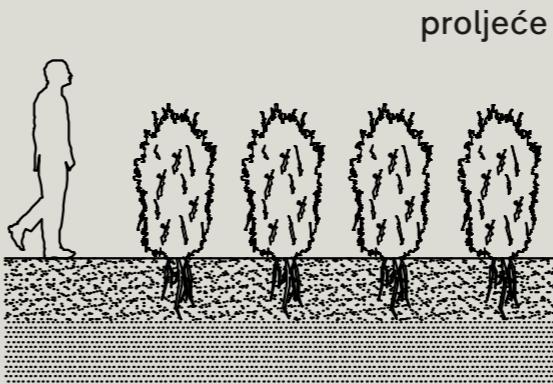
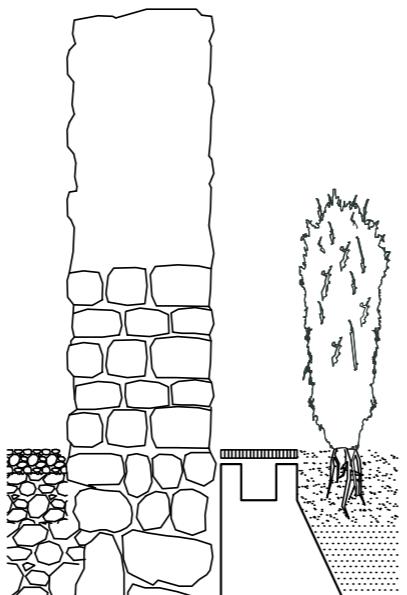
Umetanjem hortikulturalnog
elementa u zonu propadanja
donosimo neprekinuti
cjelogodišnji ciklus života

Biljka koju predlažemo je *Calamagrostis x acutiflora* koju je uzgojio Karl Foerster i čije estetske i biološke karakteristike odgovaraju tipu namjene predviđene ovim projektom.

Biljka varira u visini od 90 do 210 cm i širi se maksimalno do 40 cm.

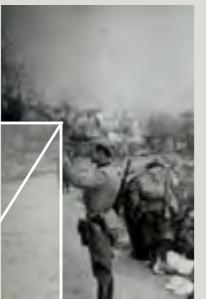
Iako ima ciklus obnavljanja tijekom godine, koji je i željen ovim prijedlogom, to je ipak biljka ranog cvata i dobre otpornosti na varirajuće klimatske uvijete.

Nema poznatih većih problema s tipičnim nametnicima pa je uz jednostavan i jeftin sistem navodnjavanja vrlo pogodna za održavanje u javnom prostoru.

Lipa pamti

Uz konzervirane ruševine isprepletene sa živim tkivom naselja, najznačajniji element sjećanja na zbivanja u Lipi 1944. je zastrašujuće pedantna fotodokumentacija vojnih jedinica koje su pokolj izvele. Kao jedino sačuvano materijalno svjedočanstvo o tragičnim zbivanjima, ove elemente odabiremo kao osnovu razvijanja likovnog rješenja, te ih interpretiramo kroz prizmu povezivanja prošlosti i sadašnjosti.

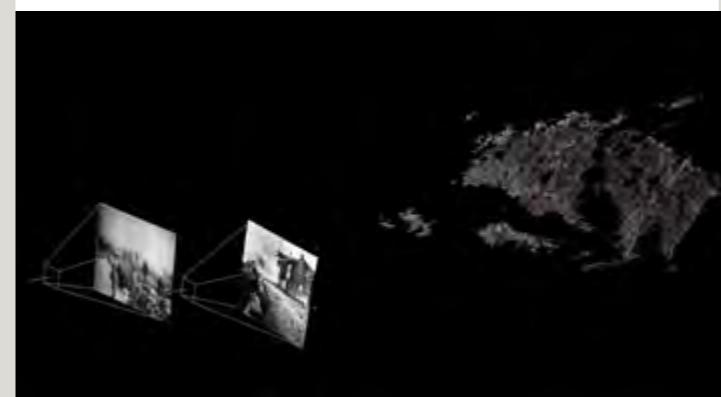
Fotografska dokumentacija zbivanja analizirala bi se i prezentirala na način da se pokuša što točnije rekonstruirati pozicije gdje je snimana, odnosno da se rekonstruira daljni razvoj života na pronađenim točkama. U sklopu muzeja bi se u prostornim slojevima ispreplitala nekadašnja i današnja situacija s ciljem prenošenja jasne poruke nužnosti obnove života, ali i sviješću da ukoliko prepustim zaboravu 'lekcije' iz prošlosti, da je moguće ponavljanja usporedivih zločina u bilo kojoj danas mirnodobskoj situaciji.

Ovaj bi se pristup u označavanju bitnih točaka sela i okolice, osim usmjeravanja prema muzeju, spomeniku i drugim bitnim točkama, manifestirao i izvođenju mreže točaka/očišta iz kojih su snimane slike koje dokumentiraju zločin. Mislimo da se tako u kontekstu sela najprimjerenije prenose poruke ranijih vremena za sadašnjost, ali i budućnost.

Mreža točaka/očišta fotodokumentacije bila bi predstavljena na mapi koja bi bila svojevrsni vodič za istraživanje prošlosti i sadašnjosti sela. Na samom mjestu snimanja fotografije se ne bi prikazivale jer smatramo da van posvećenog prostora muzeja nije primjerno preizravno figurativnim motivom mesta svakodnevnog života povezivati sa scenama stradanja.

Simboličkom gestom se izbjegava potencijalni konflikt. Moguća je i nadgradnja teme kroz razvijanje mobilne aplikacije za istraživanja povijesti sela, odnosno uvid u današnjicu sela u kojoj bi se osim karte posjetitelji/istražitelji mogli služiti i prikazom 'pojačane stvarnosti' koja bi koristila referentnu točku fizički postavljenu u prostoru kao marker za prikazivanje slika traume u realnom današnjem prostoru bez uzneniranja lokalnog stanovništva. Mislimo da je mogućnost istovremenog sagledavanja ratnih strahota i 'normalnog' života sa skokom kroz 70 godina direktni pokazatelj koliko je tanka granica između takva dva stanja u istom prostoru.

Izvedba znaka ovisna je krakteru tla na kojem se aplicira ali oblik je jednak i tema usmjerenja iz pozicije očišta se ponavljaju.

Eventualan dodatan tekstualni opis uz oznaku je moguć ali mislimo da ništa osim točke, smjera i broja oznake, koji odgovara broju izloška unutar postava, nisu potrebni.

Lipa pamti

Lipa pamti i živi

Pristup uređenju muzeja

Tema suživota spomena tragedije mjesta i daljnog razvoja zajednice osnovno je polazište svih segmenata ovog prijedloga, tako i njegovog središnjeg dijela u zgradi muzeja.

Osim memorijalne i etnografske zbirke predlaže se i informacijsko turistički centar mikroregije, te mjesna soba sa prikazom povijesti Lipe sa naglaskom na posljeratnoj obnovi i ponovnom uspostavljanju svakodnevnog života kao prostor okupljanja i društvenih aktivnosti mještana.

Zadržavanjem postojećeg zoniranja pojedinih zbirki honorira se tradicija prvotnog muzejskog postava koji se ne čuva već se reinterpretira i unapređuje. Građevinski su radovi krajnje reducirani, te se rješenje nove koncepcije muzeja dominantno ostvaruje kroz operaciju unašanja elemenata postava odnosno redukcije i čišćenja sastavnica interijera ali i eksterijera postojeće kuće.

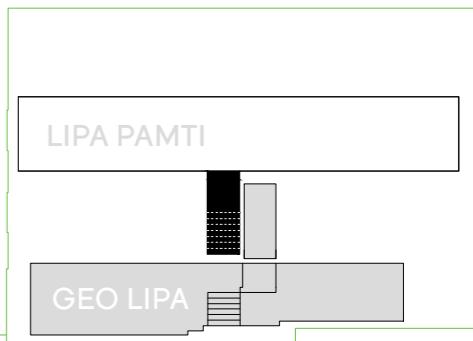
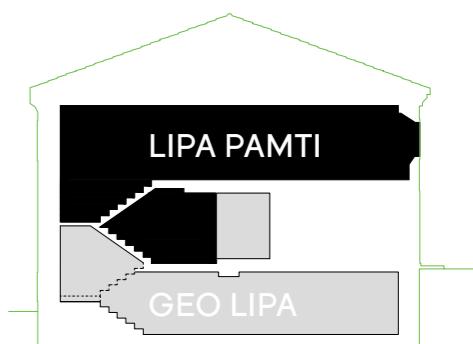
Lipa pamti

Lipa pamti i živi

Materijali i komunikacijski elementi kao uvodna signalizacija

Zamjenom substandardnog postojećeg stubišta omogućen je kvalitetan pristup objema zbirkama iz ulaznog prostora prizemlja. Stubište odnosno stubišta osim komunikacijskih elemenata postaju svojevrsna proširenja zbirki, kroz naglašavanje individualnog karaktera svake od njih uz pomoć identifikacije zbirke prema korištenom materijalu, odnosno izlagačkoj konцепцији.

Lipa pamti

GEO LIPA
izložbeni postav u
podrumskim prostorijama

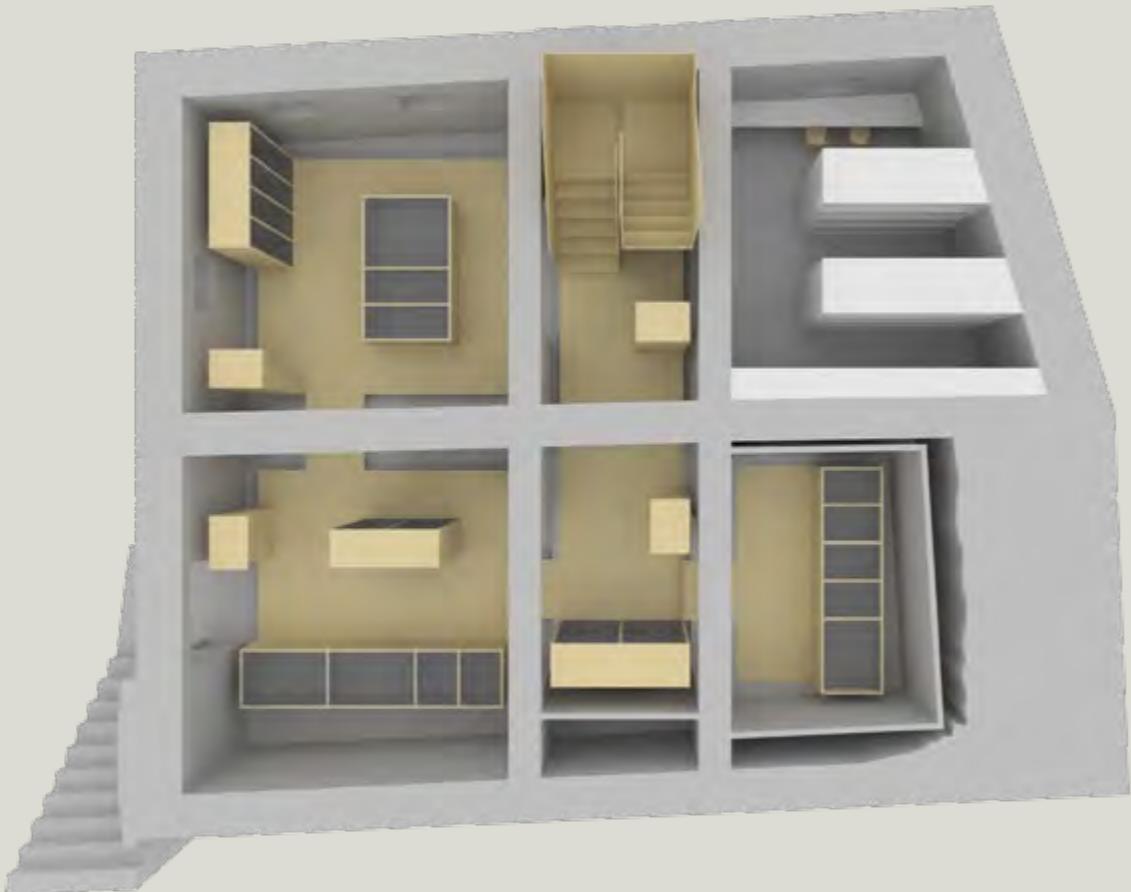
Lipa pamti

Lipa pamti i živi

GEO LIPA
izložbeni postav u
podrumskim prostorijama

okućnica

domaćinstvo
Liburnijski kras
poljoprivreda

osnovna organizacija

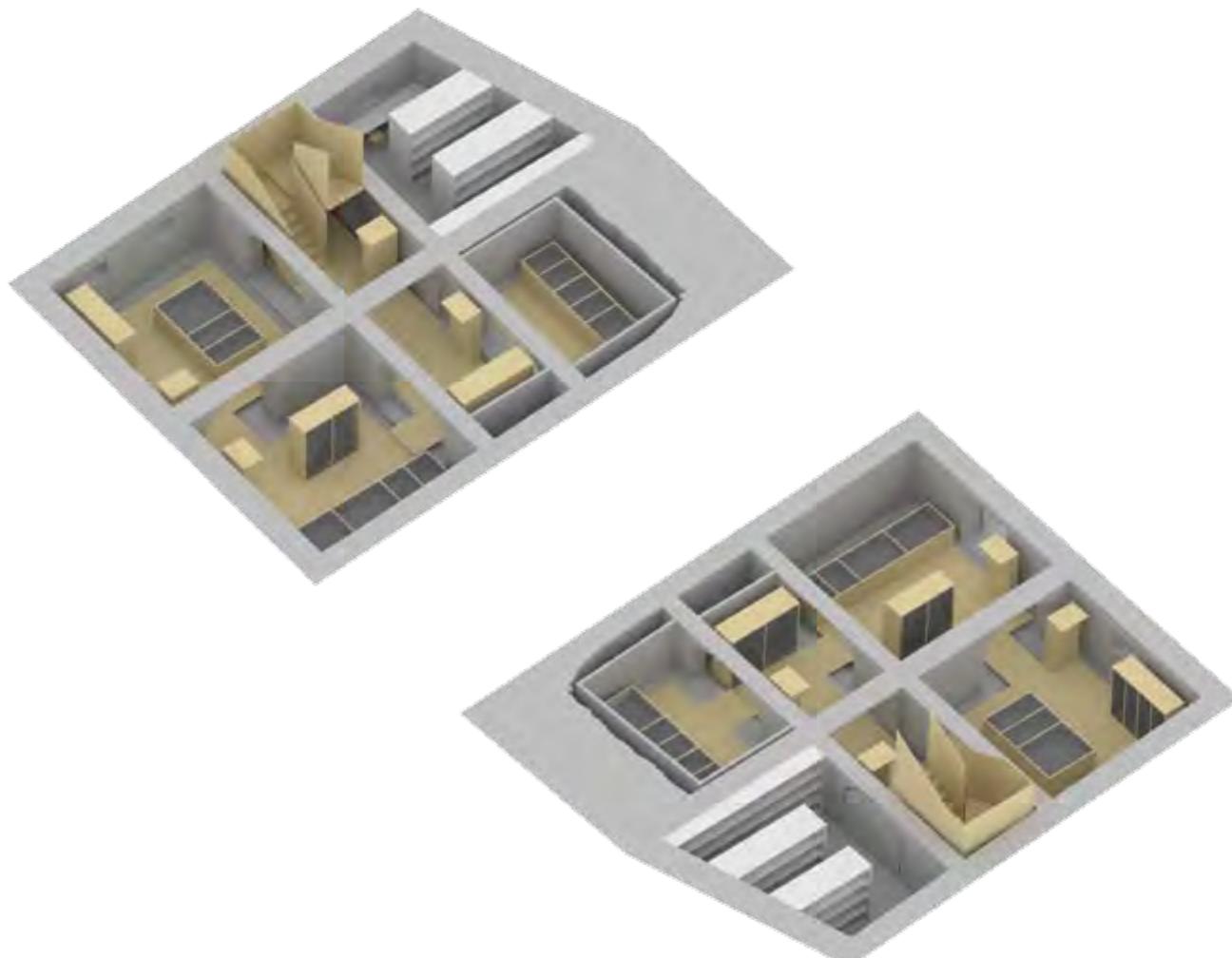
Postojeće neadekvatno stubište se mijenja novim. Zbirci se pristupa iz prizemlja, izlaz na teren se koristi iznimno. Osim servisno skladišne prostorije svi preostali prostori posvećeni su etnografskoj zbirci. Svaka prostorija tematizira po jedan karakterističan segment zbirke. Sljedom ulazne sekvence obrađuju se općenite biološke i geološke karakteristike liburnijskog kraza, potom poljodjeljstvo i stočarstvo, zatim zanati i poslovi održavanja okućnica, te konačno život u kućama kroz namještaj i posuđe.

izlagačka koncepcija

Polazeći od ograničenja malog broja artefakata koji čine zbirku, te njene relativne nespecifičnosti, uvedena je tema unašanja uzorka sastavnica prirodnog okoliša specifičnog za ovaj kraj. Razna tla, frakcije kamena, segmenti tradicionalnih zidova, tesana i piljena drvna građa, konzervirane poljoprivredne kulture, sijeno i drugi elementi postaju pozadina u odnosu na koju se pokazuju skupine alata. Ovako predstavljena etnografska zbirka apstrahiranjem materijalnih okolnosti kroz koje se odvijao život čini značajno sadržajno unapređenje postojeće zbirke čime se postiže njena dodatna atraktivnost i aktualnost.

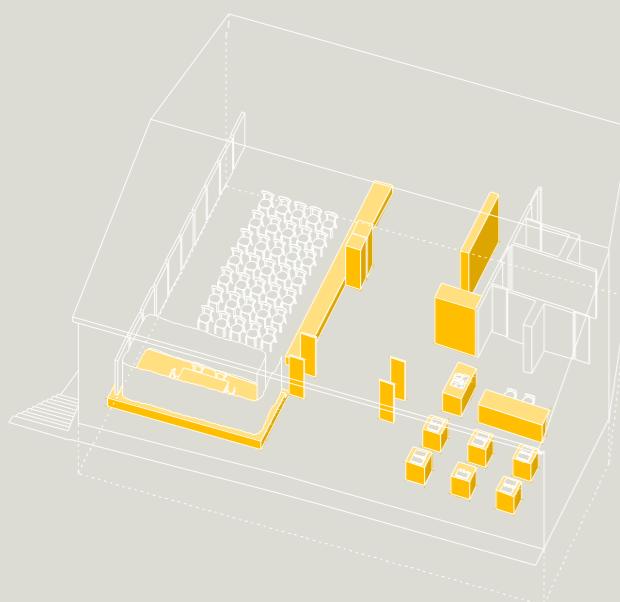
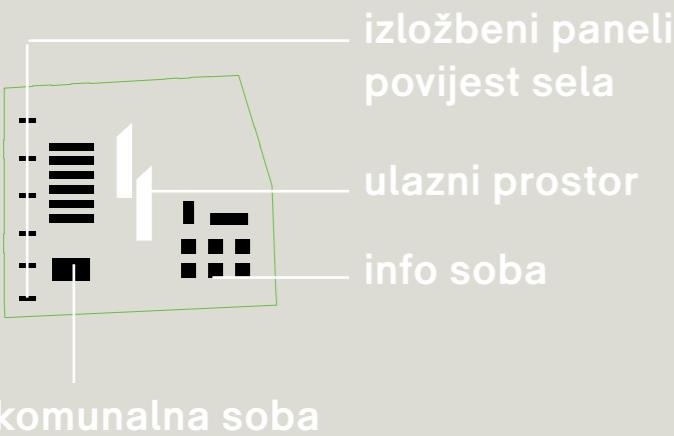
materijali

Postojeći zidovi, podovi i stropovi se čiste od svog namještaja, obloga, postojećih vidljivih instalacija. Nakon potrebnih pripremnih radnji sve se površine homogeniziraju vapnom. U ovako pripremljeni prostorni okvir unosi se šetnica od sirovih jelovih dasaka kojom je određeno kretanje kroz zbirku. Artefakti se unose u duboke, odnosno visoke vitrine predhodno ispunjene prirodnim sastavnicama. Vitrine su drvene, istovjetne podnicama, sa ulošcima od pocijančanog čelika. Čela vitrina pokrivena su kaljenim stakлом na kojem je sitotiskom otisnuta tekstualna i grafička oprema zbirke.

Lipa pamti

PRIZEMLJE
info prostor i mjesni dnevni boravak

organizacija i elementi postava

Uz naglašeni ulazni dio na koji se veže servisni sklop garderobe i sanitarija, sklop prizemlja čine prijemna soba posjetitelja i komunalna soba mjesta. Uparena stubišta koja zauzimaju veći dio ulaznog hodnika služe kao najava, odnosno usmjerenje ka sadržajima do kojih vode. Prijemna soba sadrži informativne punktove za svako od pojedinih mesta koje čine zemljopisnu cjelinu Liburnijskog krasa. Ovdje je izložena i maketa izvornog postava memorijalne zbirke. Komunalna soba mišljena je prvenstveno kroz prizmu mještana kao korisnika. Koristi se za sastanke, skupove, prigodne izložbe ili kao dnevni boravak mjesta. Ovdje je izložen timeline regije, odnosno sela od prvih sačuvanih zapisa do danas, sa naglaskom na prometnu ulogu Lipe, razvoj sela krajem 19. st, te mukotrpni no uspješni proces obnove nakon traumatičnih događaja iz 1944.

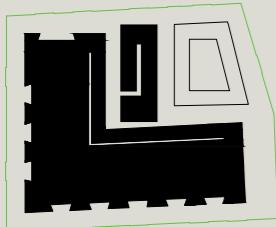
materijali

Slično podrumu, prostor prizemlja očišćen je od sve opreme i obloga. Zidovi i stropovi obojani su vapnom. Na podu je linoleum. Izložbeni elementi u prijemnoj sobi, klupa i podest u komunalnoj sobi su drveni, obloženi šperpločama. Izložbeni panoi u komunalnoj sobi su od plastificiranog lima na metalnoj podkonstrukciji. Izvedeni su konzolno sa zidova i zaokretni, omogućavajući njihovu upotrebu i za povremene izložbe, osim za stalni postav. Podest u komunalnoj sobi ujedno je i izdvojena soba za sastanke, koja je pregradiva pomicnim zastorom od grubog pamučnog platna koji je ujedno i zasjenjenje prostorije za vrijeme predavanja i projekcija.

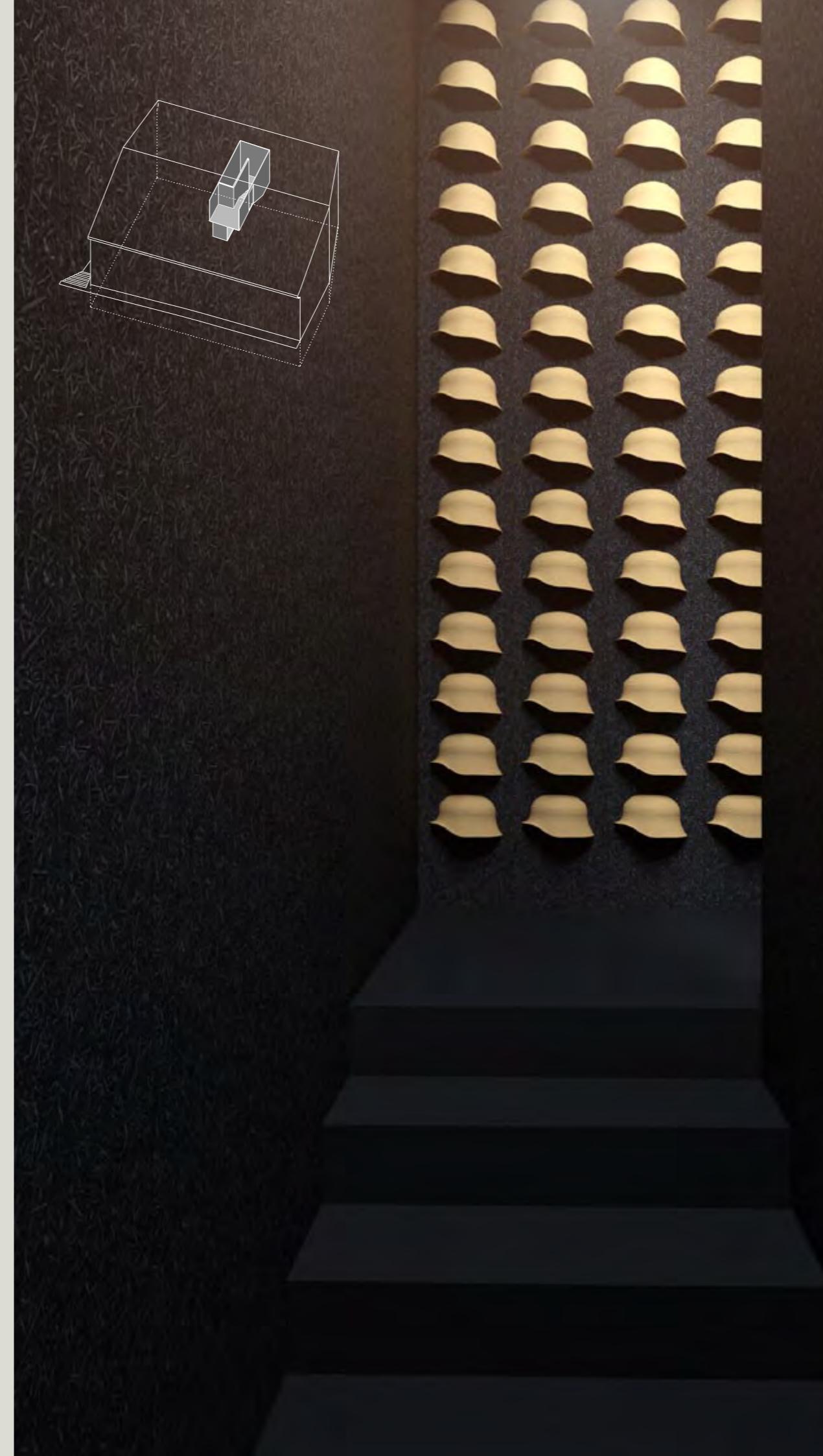
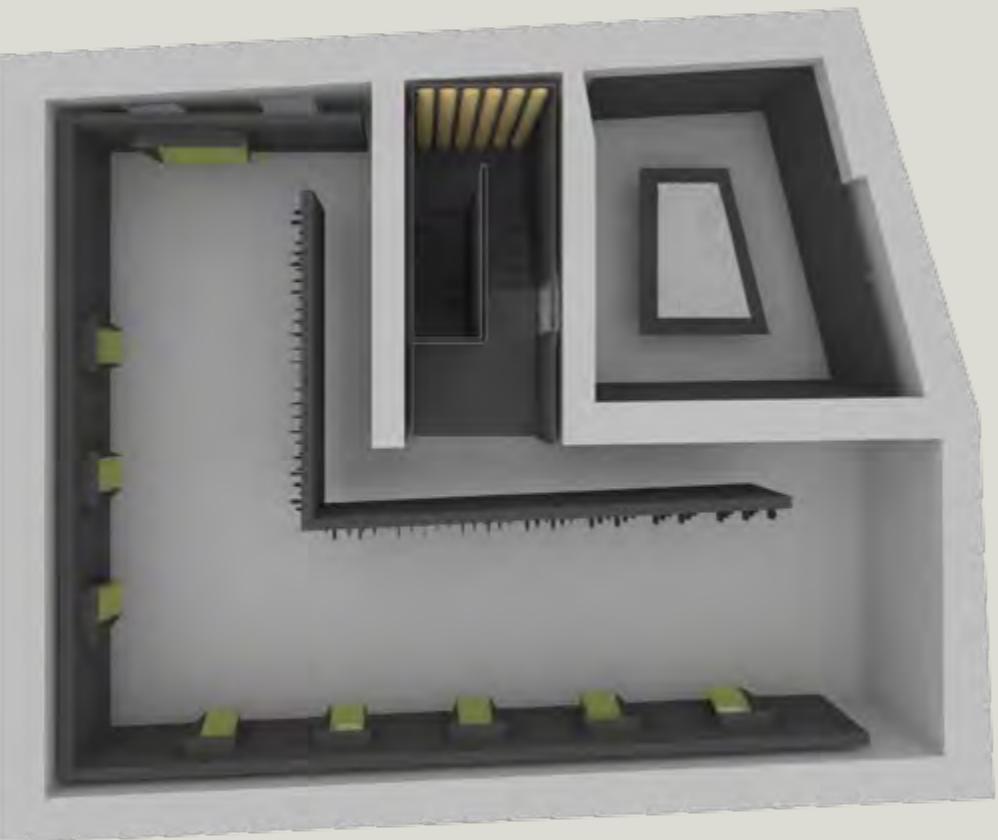
Lipa pamti

ULAZ U RAT stubišna audioinstalacija

izlagačka koncepcij

Ovaj segment postava predstavlja uvod u prikaz stradanja. U sklopu stubišta izložene su glinene kacige izmještene iz izvornog postava. Kretanjem kroz stubište aktivira se zvučna kulisa koja kontaktnim mikrofonima reagira na korake posjetitelja koji su u ovom polumračnom i tjeskobnom prostoru suočeni sa jedva čujnim zvukom koji nedvosmisleno asocira na koračanje vojnika. Instalacija se temelji na jednostavnom i jeftinom sustavu koji je dopunjjen upravljačkim sustavom koji isključuje višak odjeka ili nejednak ritam koraka u slučaju velikog broja posjetitelja. Stubište je metalno sa akustičnom oblogom, hodne plohe su gumene. Osvjetljenje je indirektno odozgo.

Lipa pamti

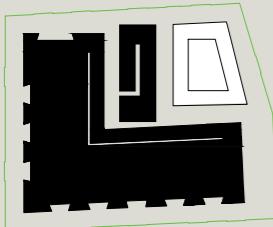
RATNA SOBA
Zbivanja u široj regiji tijekom
tranjanja rata

+ projekcijski podij

Lipa pamti

RATNA SOBA

osnovna organizacija

Temelj prezentacije ratnih zbivanja u regiji čini reljef terena na koji se kao na slijepu kartu sa stropa projicira niz karata kojima se tumače bitne dionice ratnih zbivanja. Oko stola sa reljefom, te uz zidove prostorije površine su za relevantni muzejski sadržaj koji dodatno tumači elemente projekcija. Stol, kapa projektora, te oplošje sa plohamama za izloške su od crnog lima, teren je izведен glodanjem iz sintetičkih mase te na licu mjesta spojen i obojan.

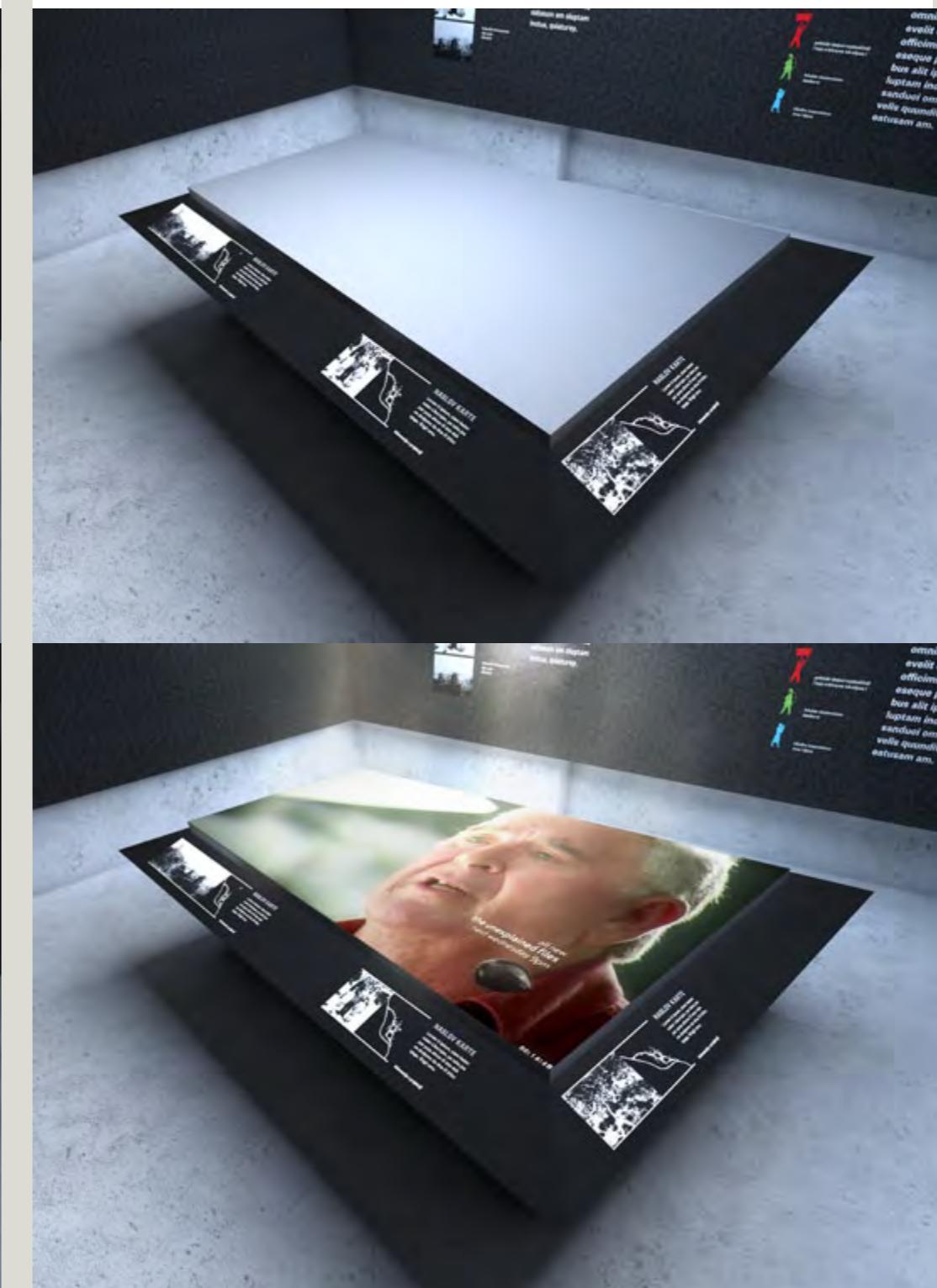

dodatak opremi prostorije

Projekcijski stol je moguće prekriti horizontalnom maskom čime se na njemu mogu projicirati i drugi sadržaji.

materijali

Zidovi i podovi prostorije su bijeli, obojani vapnom.

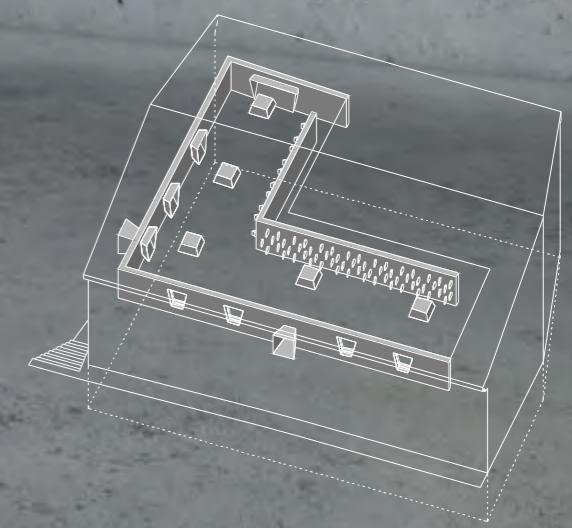
Lipa pamti

SOBA SJEĆANJA

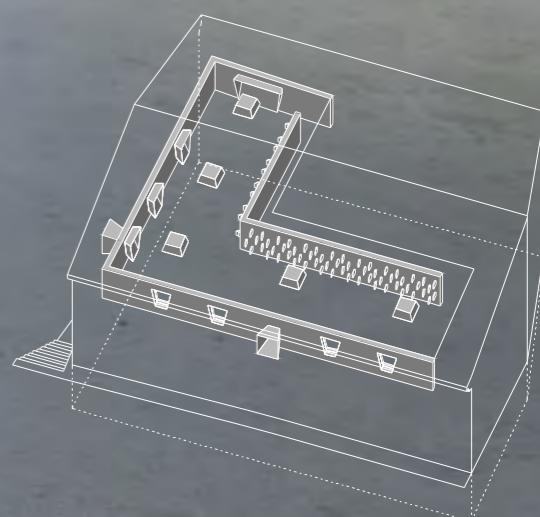
Lipa pamti

SOBA SJEĆANJA

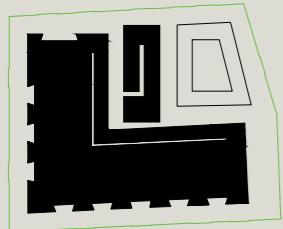
Lipa pamti

SOBA SJEĆANJA

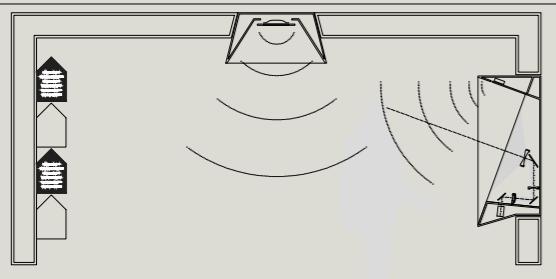

Lipa pamti

SOBA SJEĆANJA

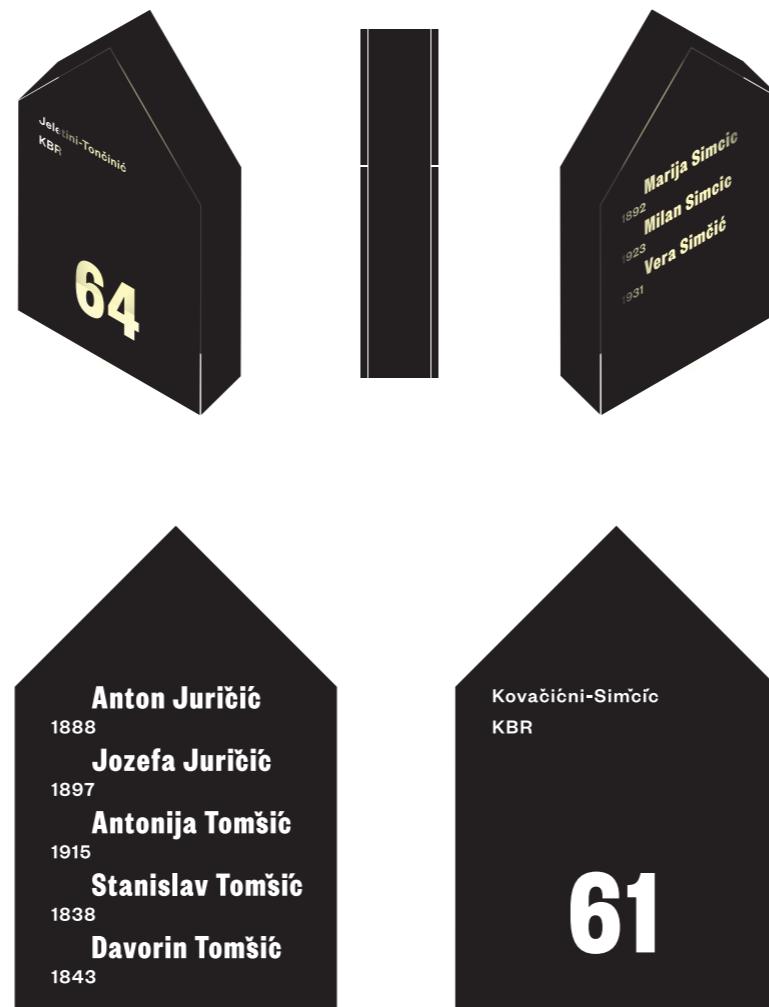

Ključna soba potpuno je lišena svih izvornih elemenata interijera. Pod, zidovi i strop su bijeli. Zadržavaju se postojeće vizure na vanjski prostor, preostali prozori se skidaju i u njih se unose limene kutije za ventilaciju prostorije i indirektno osvjetljenje poda prostorije. U ovako pripremljenu prostoriju unesen je od poda odignut tunel uglatog presjeka koji zavija pod 90 stupnjeva prilagođavajući se geometriji sobe. Izведен je od metalne podkonstrukcije sa ispunom od crnog lima i oblogom od akustičnog knaufa.

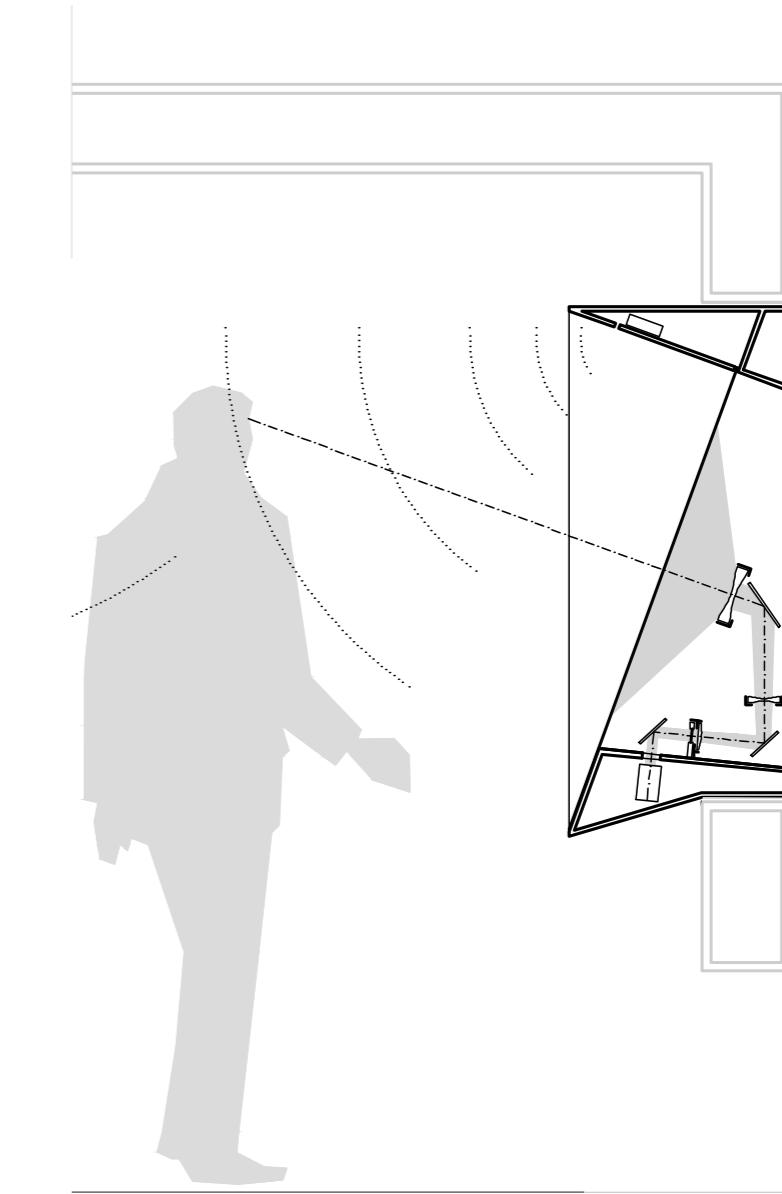
polje stradalih

Uvriježeni način prikazivanja imena žrtava je nehijerarhijski popisa poput onog u prvotnom postavu koji komunicira prvenstveno ukupnost stradalih pod cijenu brisanja specifičnih identita pojedinih stradalnika što je posebno karakteristično za selo Lipa zbog velikog broja žrtava sa sličnim ili identičnim imenima gdje se gubi mogućnost međusobnog razlikovanja. Ovim se postavom predlaže postavljanja polja pločica koje predstavljaju uništene kuće, odnosno stradale koji su u njima živjeli. Pločice se čitaju dvojako; u smjeru dolaska vidljivi su samo redni brojevi kuća i nadimci obitelji. Sa nasuprotne strane, međutim, vidljiva su i imena žrtava. Prolazak uz polje obitelji još jedan je element otkrivanja kojim se potiče kretanje kroz zbirku, angažirajući posjetitelja na aktivan odnos prema materiji i dublje razumjevanje prikazanih činjenica.

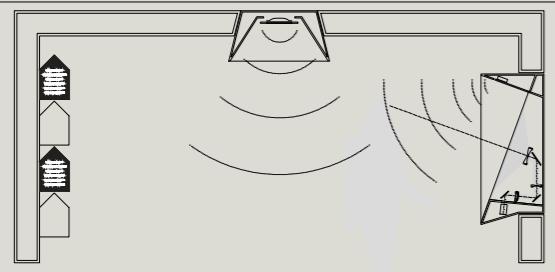
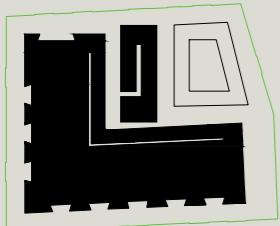
projekcijske kutije

Okosnicu zbirke predstavljaju arhivske fotografije snimjene tokom pokolja. U sklopu ovog postava prezentirane su pomoću pokretom aktiviranih optičkih uređaja koji prikazuju slike koristeći pojednostavljenu tehnologiju čitača mikrofilmova. Prije približavanja senzorima, prostoriju osvjetljjava isključivo slabo svjetlo koje prodile kroz stakla optičkih uređaja. Fotografije još uvijek nisu vidljive. Posjetitelj ovako postaje sudionikom procesa otkrivanja okolnosti pokolja. Naglašava se dojam prolaska kroz dragocjenu fotografsku arhivu, uz umanjivanje trajanja tih mučnih prizora.

Lipa pamti

SOBA SJEĆANJA

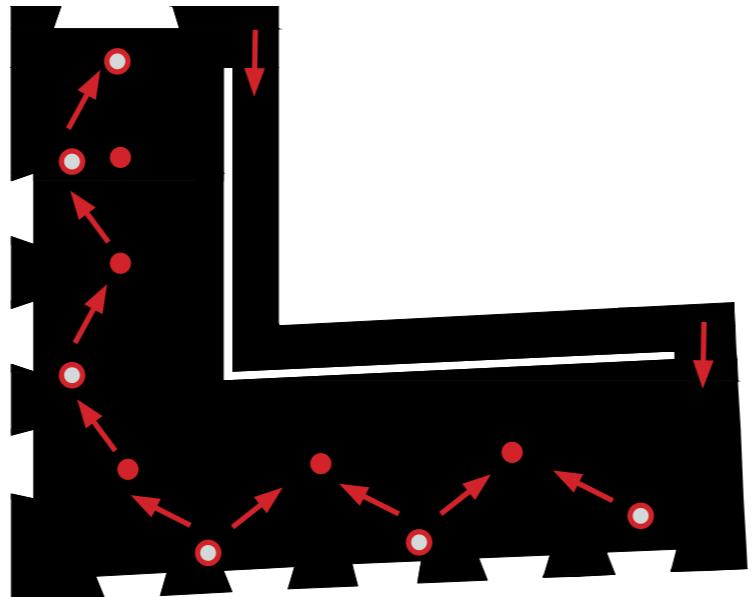
narativno zvučno polje

Osim aktiviranja optičkih aparata, posjetitelj kretanjem dolazi do točaka zvučnog polja koje u vidu jedva čujnih naracija opisuje događaje toga dana kroz opise izjava preživjelih, odnosno vođenje kroz nemile događaje preko naracije dugogodišnje voditeljice posjeta zbirci gospođe Danice Maljavac.

Priča o pokolju podijeljena je poput radio drame na pet odvojenih činova koji se aktiviraju na pet točaka u prostoru izložbe. Položaj ozvučenih punktova naznačen je stropnim usmjerivačima zvuka koji fokusiraju zvuk na uski prostor ispod zvučnika omogućavajući maloj skupini ljudi da ne ometajući druge posjetitelje prožive svoj segment svjedočanstva.

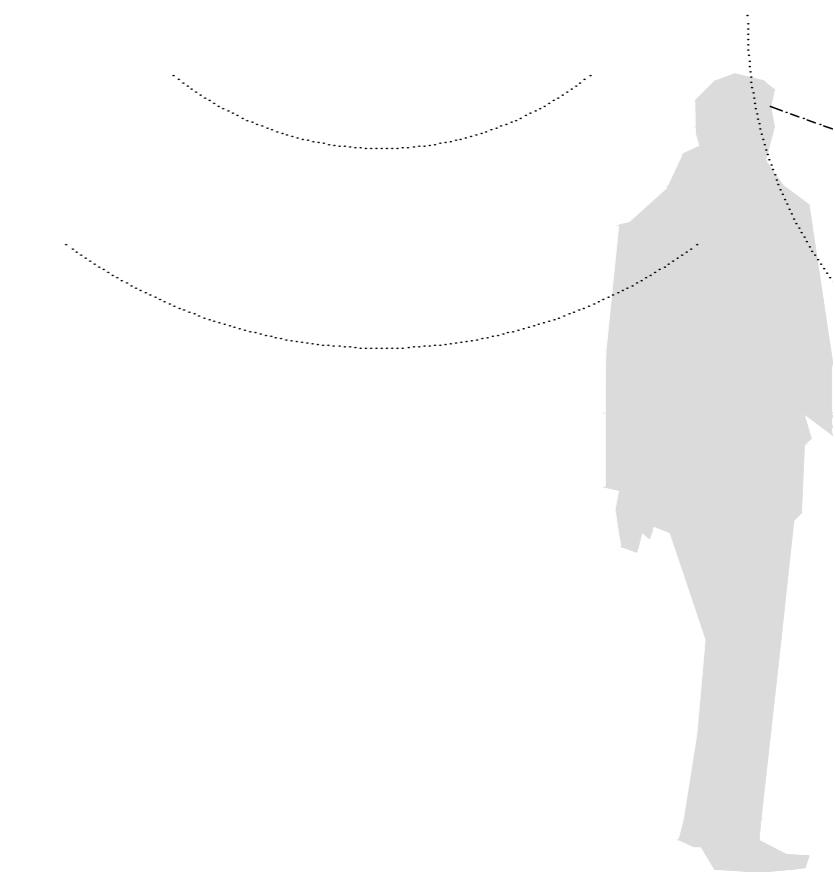
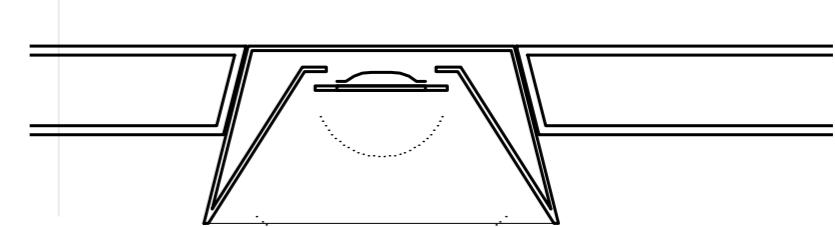
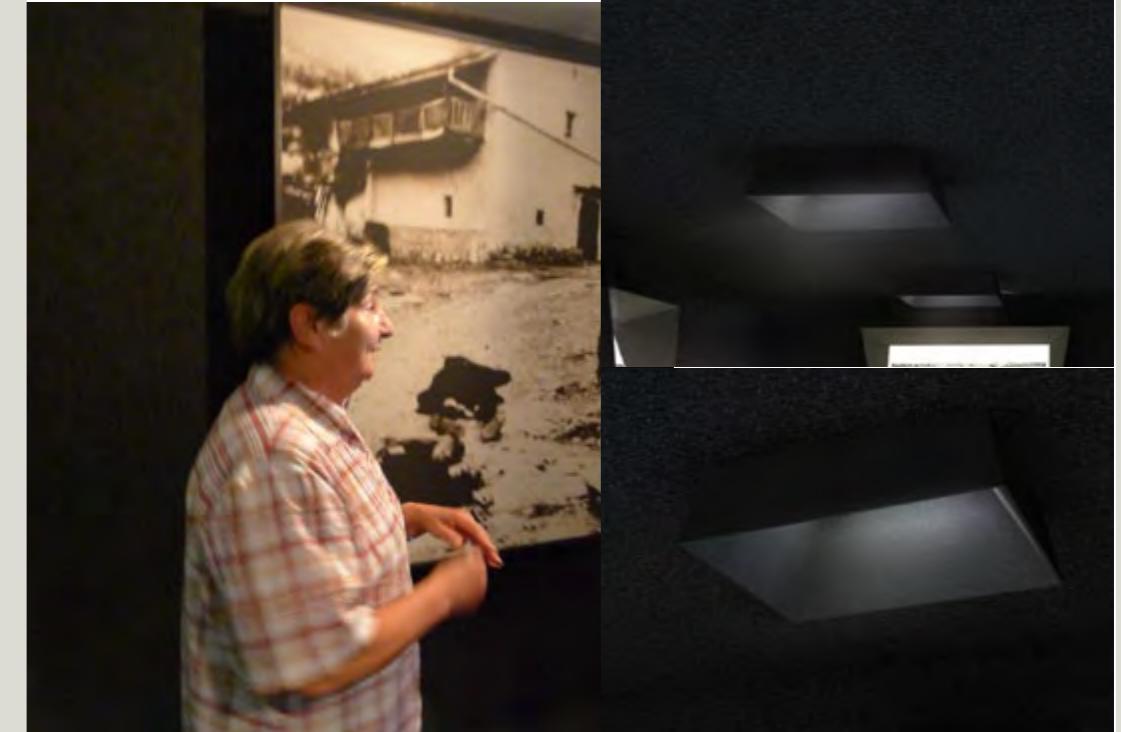
Pozicije zvučnih točaka očituju se blagim svjetlosnim tragovima u podu koju spojeni na potenciometar ujedno i označuju trajanje segmenta priče slabljenjem svjetlosti prema njenom kraju.

Ovako oprostorenim zvukom izbjegnuta je pasivna i statična konzumacija sadržaja preko uobičajenih projekcija ili u prostoru postavljenih ekrana. Višejezičnost je moguće postići putem slušalica ili izradom cjelokupnih narativa na stranim jezicima za koje postoji interes.

○ vizurna
točka

● zvučna
točka

Lipa pamti

Lipa pamti i živi

VIZUALNA KOMUNIKACIJA

umjesto logotipa

Predloženi logotip nije 'logotip' već likovno pojednostavljena memorija formi ruševina. Motiv stiliziranog obnavljanja ruševina u selu koje je odabralo život razvija se u nizu jednostavnih geometrijskih formi koje sačinjavaju prijedlog identiteta mesta i pripadajućih zbirki. Izražena geometričnost logotipa odabrana je da pojača čitost i uočljivost u okolišu te s ciljem da se blago, ali jasno likovno doveđe u vezu sa oblikovanjem elemenata novog postava. Jednostavne, izražene kosine na vertikalu ili horizontalu logotipu daju formu slova, a u postavu predstavljaju ili unešeni element ili element koji tehnički rješava neki novi dio postava (zvuk, slika, taktilnost).

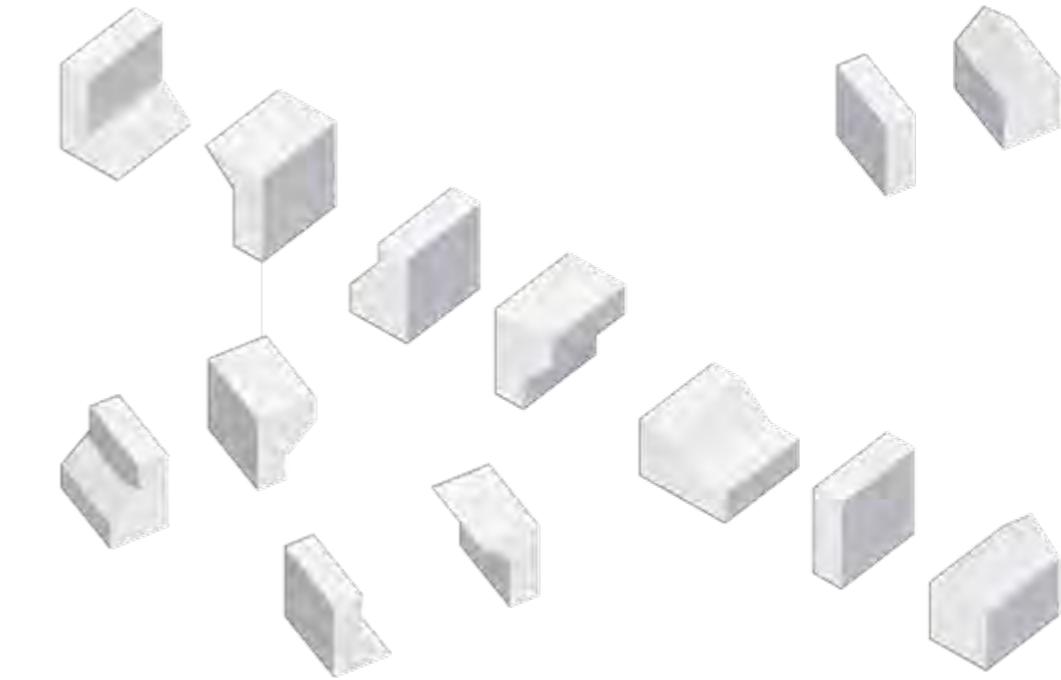
Natpis se uvijek izvodi u materijalu na kojem se nalazi, a ne dobija tiskom, što se u primjeni na papiru postiže litografskim otiskom. Ovako izvedeni grafički elementi uvijek se postavljaju osno centralno u odnosu na plohu materijala iz koje se dube odnosno slijepo tiskaju, neovisno o mreži informacija na toj plohi ili papiru. Iznimka je jedino pozicija ulaska u selo gdje logotip ima potpunu formu. Time je postignuto da elementi identiteta upravo svojom formom komuniciraju ključnu identitetsku sastavnicu sela Lipa.

elementi signalizacije i urbane opreme

Elementi signalizacije derivirani su iz grafičkog jezika 'logotipa'. Izvode se kao u prostoru slobodno postavljeni betonski elementi obojani vapnom. Pojavni oblici različitih su veličina ovisno o primjeni i kontekstu. Kao i kod logotipa osnovni slikovni ili grafički sadržaj komunikacijskog materijala uvijek se izvodi u materijulu utiskivanjem pa zapunjavanjam, a informativno tekstualni dio se nanosi tiskom.

Kroz signalizaciju se ne unosi se grafika u klasičnom smislu, već prije svega materijal koji ima grafičku formu.

Lipa pamti

Lipa pamti i živi

VIZUALNA KOMUNIKACIJA

Elementi identiteta izvode se kao u prostoru slobodno postavljeni betonski elementi obojani vapnom. Pojavni oblici različitih su veličina ovisno o primjeni i kontekstu. Kao i kod logotipa osnovni slikovni ili grafički sadržaj komunikacijskog materijala uvijek se izvodi u materjalu utiskivanjem pa zapunjavanjam, a informativno tekstualni dio se nanosi tiskom.

Liasperiorat. Iliquo conet lacea doluptam quo
incta et imo ommoluptatus a nis sunt alit
vendestetus unte necum qui quatuz,
eumquam nonsequam reperferum reribus
allem rast, conse corum quo et occum
dolupta tecereperes

Lipa pamti Lipa pamti i živi

VIZUALNA
KOMUNIKACIJA

